

Oliemolenstraat (Kortrijk, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017A220

Januari-Februari 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Janiek De Gryse, Clara Thys, Wouter Van Goidsenhoven, Joren De Tollenaere, Aaron Willaert
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1 Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Onderzoeksopdracht	7
1.2.1 Onderzoekskader	7
1.2.2 Juridische context	7
1.2.3 Randvoorwaarden	7
1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein	8
1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief	9
1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie	10
1.2.6.1 Methode	10
1.2.6.2 Fysisch geografische situatie	10
1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen	10
1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader	10
1.2.6.5 Verstoringshistoriek	11
1.3 Assessmentrapport	12
1.3.1 Ruimtelijke situering	12
1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens	13
1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)	14
1.3.2.2 Geologie	15
1.3.2.2.1 Tertiair	15
1.3.2.2.2 Quartair	16
1.3.2.3 Bodem	17
1.3.2.3.1 Bodemtypes	17
1.3.2.3.2 Bodemerosie	18
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop	19
1.3.2.5 Hydrografie	21
1.3.3 Gekende archeologische waarden	22
1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek	22
1.3.3.1.1 Historische achtergrond	22
1.3.3.1.2 Historische kaarten	23
1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen	26
1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden	29
1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader	33

1.4	Synthese	33
Deel 3:	Bibliografie.....	36
Deel 4:	Bijlagen.....	37

FIGURENLIJST (2017A220)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)	12
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).....	14
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	15
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).....	16
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).....	17
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2017) (bron: Geopunt).....	18
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).....	19
Figuur 10: Hoogteverloop van het projectgebied (van zuid naar noord) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).....	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).....	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt).....	25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)	26
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)	27
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	27
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)	28
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt).....	29
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 t.a.v. zijn cultuurhistorisch kader (Bron: Geoportaal)	33
Figuur 22: syntheseplan weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)	34

TABELLENLIJST (2017A220)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	5
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.....	13
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.....	25
Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.	29

Deel 1: Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Kortrijk
	Deelgemeente	Bissegem
	Postcode	8501
	Adres	Oliemolenstraat
	Toponiem	Oliemolenstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 69814 Y _{min} = 168637 X _{max} = 70096 Y _{max} = 168833
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kortrijk, Afdeling 5, Sectie B, nr's 204 ^e , 204f, 217g8, 217h8, 217m8 Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Janiek De Gryse (erkend archeoloog) Dieter Demey (projectleider archeologie) Wouter Van Goidsenhoven (archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Joren De Tollenaere (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Onderzoekskader

Aanleiding van onderhavig bureauonderzoek vormt de geplande realisatie van een verkaveling met 5 loten. Hierbij wordt ook een centrale wegenis aangelegd. Het projectgebied wordt in deze studie 'Bissegem Oliemolenstraat' genoemd.

Met onderhavig bureauonderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid.

Het archeologisch vooronderzoek betracht vooreerst archeologische artefacten en sites op te sporen binnen de grenzen van Bissegem Oliemolenstraat. Finaal formuleert het archeologisch vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Een dergelijke inschatting kan gebeuren na het beantwoorden van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Indien niet, kan de afwezigheid van indicaties op basis van de resultaten van het bureauonderzoek verklaard worden?
- Indien wel, kan op basis van bestaande bronnen bepaald worden wat de aard, datering en bewaring is?
- Wat is de verstoringshistoriek van het plangebied en welke invloed heeft dit op het archeologisch potentieel van het terrein?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site?

1.2.2 Juridische context

Het projectgebied bevindt zich volgens het gewestplan in een gebied bestemd als woonuitbreidingsgebied en parkgebied. Het projectgebied bevindt zich bovendien noch in een archeologische site, noch in een archeologisch vastgestelde zone, noch in een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande verkavelingvergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt 8641 m², vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.3 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

1.2.4 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.2.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De geplande werkzaamheden voorzien in het slopen van de bestaande bebouwing en verkavelen van de noordelijke helft van de site in 5 loten. Hierbij wordt ook een centrale wegenis aangelegd. Op de loten zullen 5 open bebouwingen worden ingericht, met grondoppervlaktes die variëren van ca. 200 tot ca. 350m². In de zuidelijke, onbebouwde zone wordt in het verlengde van de wegenis een riolering aangelegd die zorgt voor afwatering in de Neerbeek. Al deze werken zullen gepaard gaan met bodemingrepen, die het eventueel aanwezige archeologische erfgoed zullen vernielen. Rond de 5 woningen moet ook rekening gehouden worden met bijkomende uitgravingen voor verhardingen (bvb. terrassen en parking) en zal ook de nodige bodemverstoring plaatsvinden voor het aanleggen van nutsleidingen en –voorzieningen.

Zie plan in bijlage

1.2.6 Onderzoeksmethode- en strategie

1.2.6.1 Methode

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek.

1.2.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

- Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
- Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen
- Bodemerosie kaart
- Geomorfologische kaart

1.2.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd.

1.2.6.4 Archeologische indicatoren en cultuurhistorisch kader

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties.

Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van de graaf de Ferraris (1771-1778)
- Atlas der Buurtwegen uit ca. 1841
- Kadasterkaart van Philippe-Christian Popp (1842-1879)
- Topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw (1950-1970)

Op basis van dit kaartmateriaal kan het landgebruik vanaf de tweede helft van de 18de eeuw vastgesteld worden en de eventuele gevolgen ervan op het archeologisch bodemarchief ingeschat worden.

Deze gegevens werden aangevuld met informatie afkomstig uit archeologische en historische literatuur, daarnaast is ook gebruik gemaakt van data over de lokale toponymie en geschiedenis. De keuze van de bronnen is gebaseerd op graad van relevantie en toegankelijkheid.

Om het cultuurhistorische kader van het projectgebied in kaart te brengen, werd het kaartmateriaal beschikbaar op Geoportaal geconsulteerd.

1.2.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten.

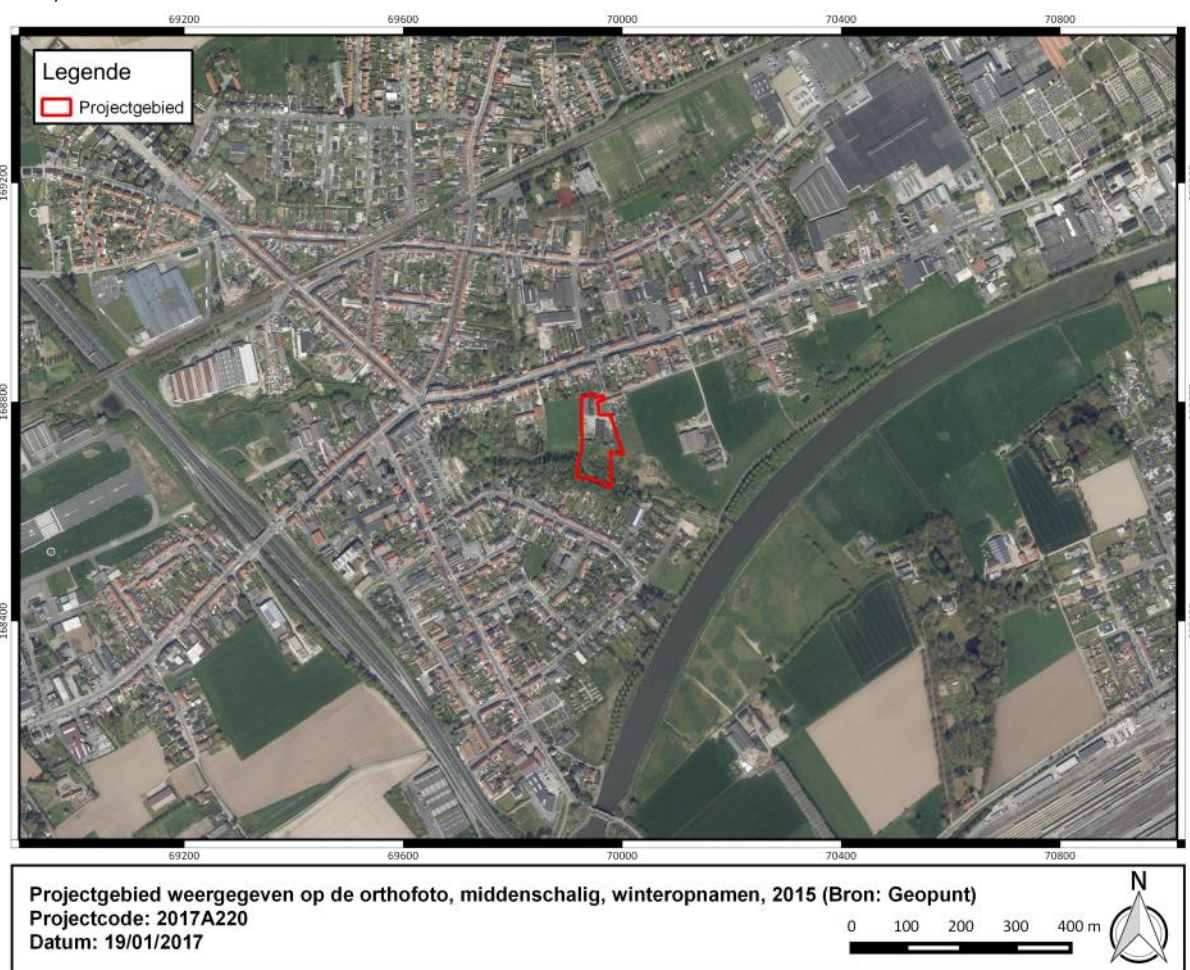
1.3 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

1.3.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied situeert zich in Bissegem, deelgemeente van de stad Kortrijk, in het zuiden van de provincie West-Vlaanderen. Het onderzoeksterrein wordt omgeven door de Oliemolenstraat ten noorden en de Neerbeek ten zuiden. De Leie stroomt ca. 300 meter ten zuidoosten van de planlocatie. De dorpskern van Bissegem situeert zich ca. 700 meter ten westen. De stadskern van Kortrijk situeert zich ca. 2,5 km ten oosten.

Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

1.3.2 Beschrijving aardwetenschappelijke gegevens

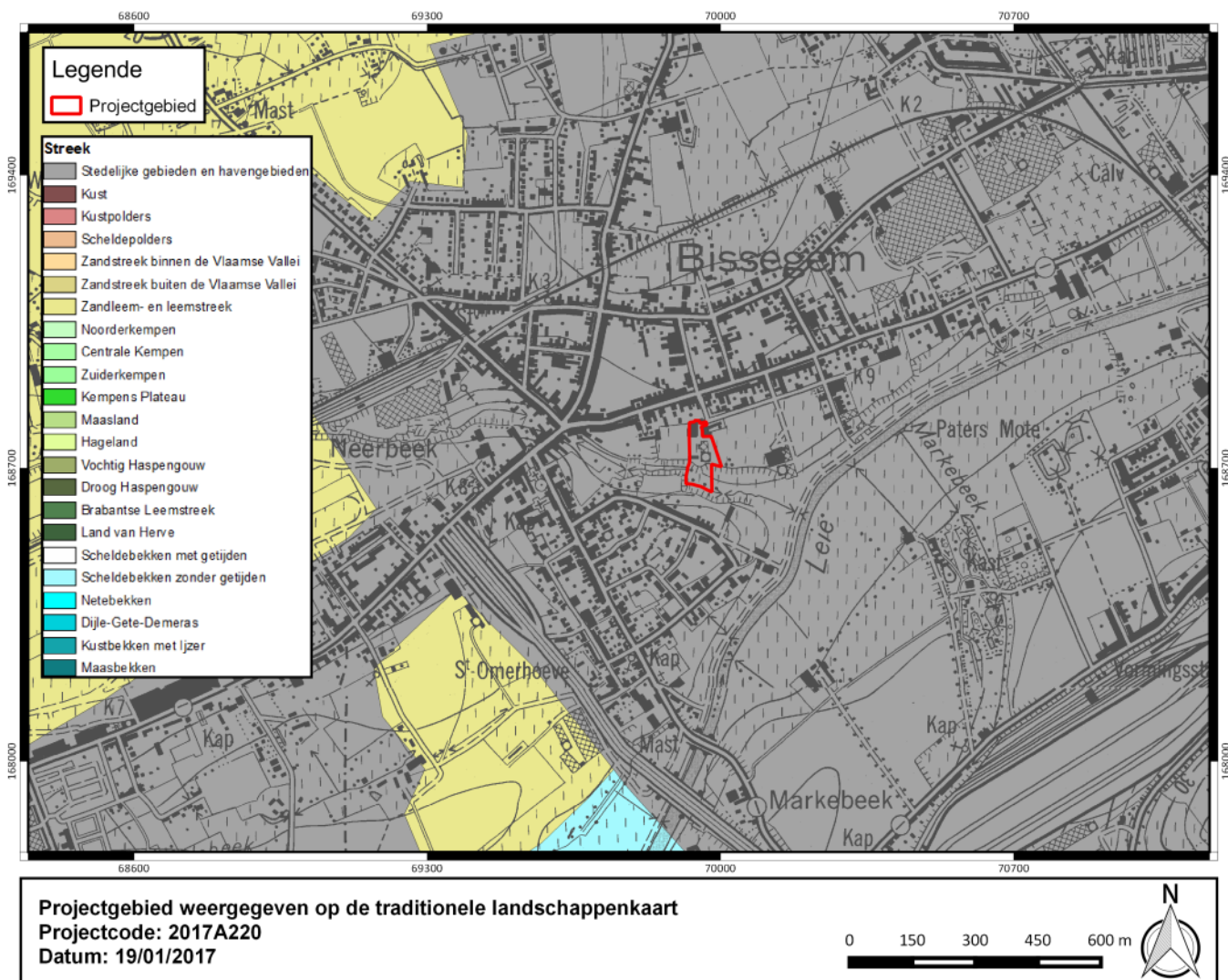
Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Traditionele landschappenkaart	Stedelijke gebieden en havengebieden
Tertiair	Lid van Moen (Fm. Kortrijk)
Quartair	Type 6: fluviatiele afzetting/fluviatiele afzetting/eolische afzetting Type 6a: fluviatiele afzetting/fluviatiele afzetting/eolische afzetting/ fluviatiele afzetting
Bodentypes	Pbc, Lfp
Potentiële bodemerosie	Laag tot medium
Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen	Hoogteverschil tussen ca. 14,5 en 19 m TAW
Hydrografie	Leiebekken (deelbekken Grensleie) Waterlopen: Neerbeek

1.3.2.1 Traditionele landschappenkaart (geomorfologie)

Het projectgebied is gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de traditionele landschappenkaart (bron: Geopunt).

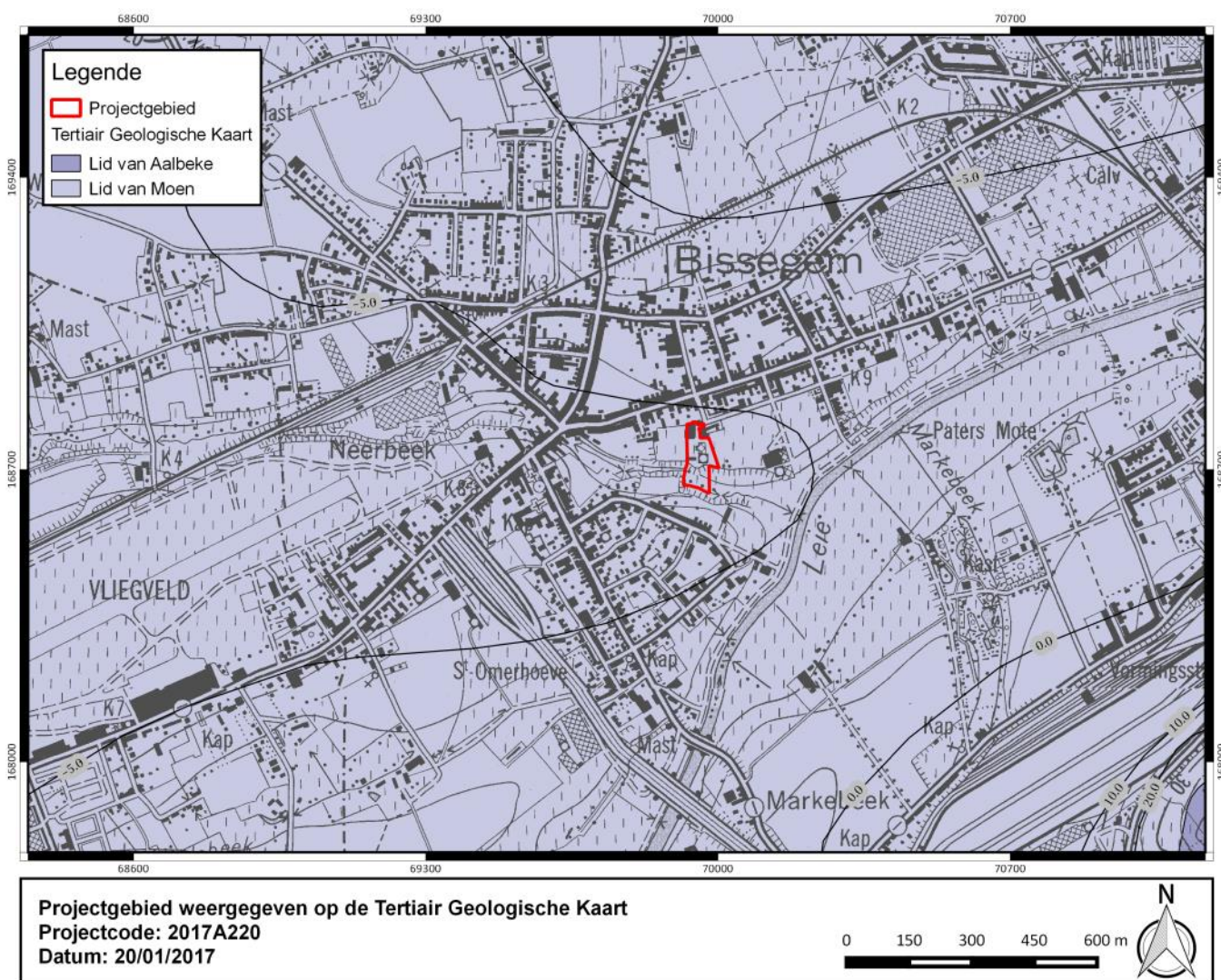

1.3.2.2 Geologie

1.3.2.2.1 Tertiair

Het projectgebied is gelegen in het Lid van Moen (Formatie van Kortrijk). De Formatie van Kortrijk bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu).

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleigere afzetting.

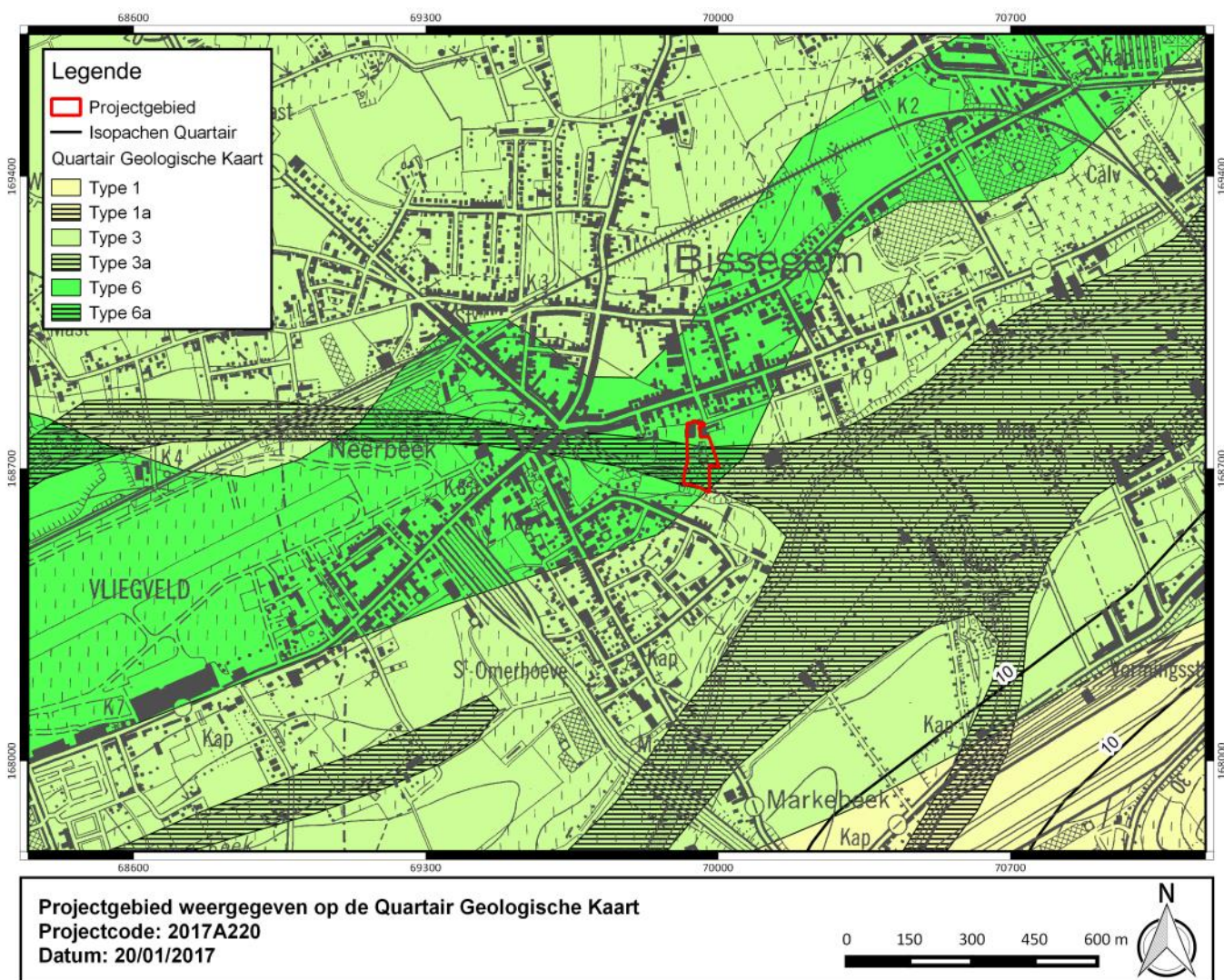
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

1.3.2.2.2 Quartair

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 6** en **Type 6a**. Het **Type 6** bestaat uit een fluviale afzetting van het Eemian als basisafzetting. Deze wordt gevolgd door een fluviale afzetting van het Weichseliaan. Daarboven is een eolische afzetting afgezet (zand tot zandleem) van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Binnen deze eolische afzetting kunnen eventueel hellingsafzettingen voorkomen.

Het **Type 6a** heeft dezelfde afzettingen als **Type 6**, maar bevat bovenop de eolische afzetting een fluviale afzetting (organochemisch en perimariën inclusief) van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal.

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (bron: Geopunt).

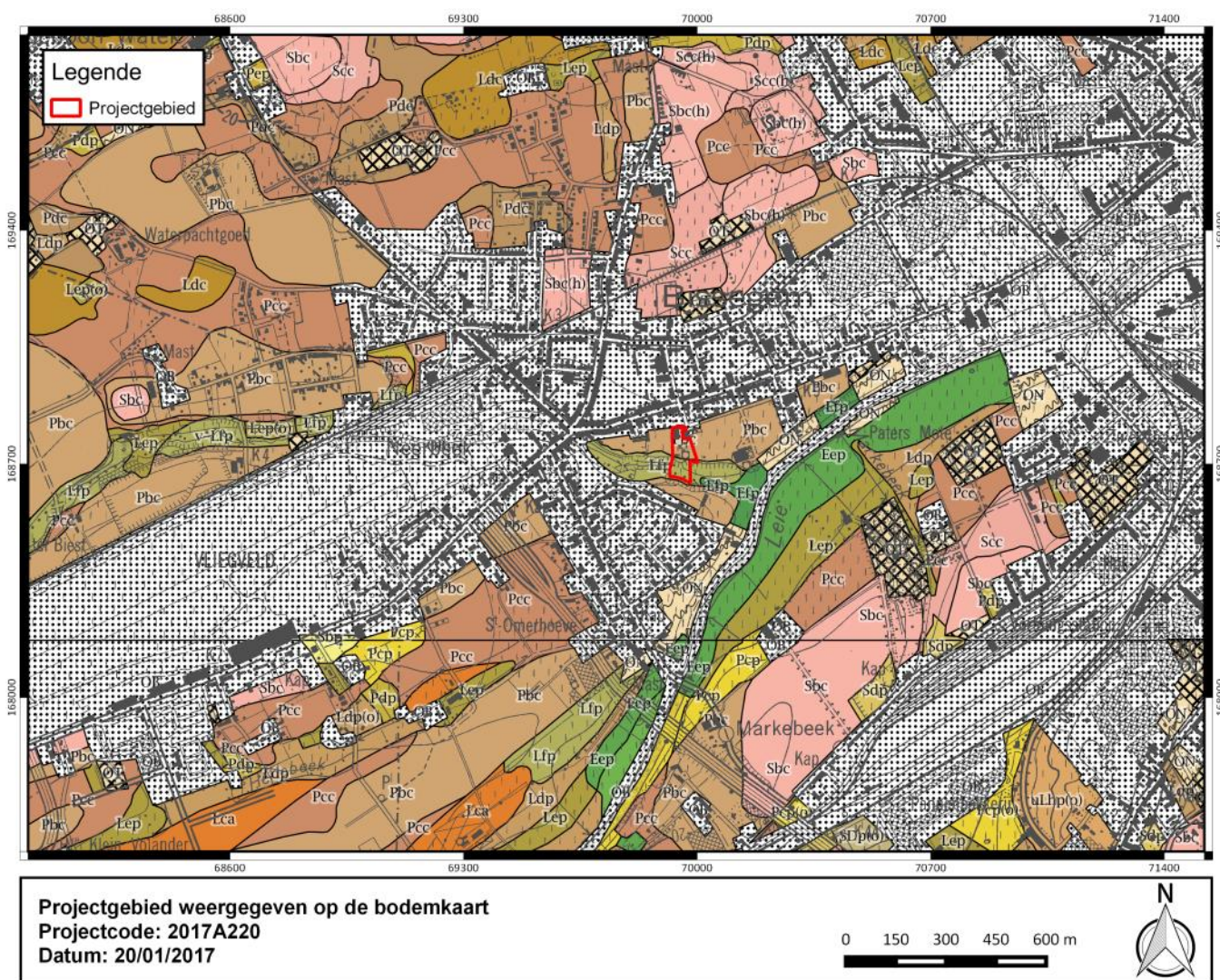

1.3.2.3 Bodem

1.3.2.3.1 Bodemtypes

Het bodemtype **Pbc** is een droge licht zandleembodem met sterk gevlechte, verbrokkelde textuur B horizont. De bouwvoor is grijsbruin, matig humeus en 20-30 cm dik, rustende op een zwak humeuze bruinachtige overgangshorizont van 20-30 cm dik. Soms komt hieronder een uitgeloopte horizont voor. De verbrokkelde (zandige bodem) of gevlechte (lemige bodem) textuur B horizont komt voor vanaf 70-90 cm. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm.

Het bodemtype **Lfp** is een zeer natte zandleembodem zonder profiel. Het is een colluviale of, zoals in dit geval, een alluviale grondwatergrond met reductiehorizont die begint op 40-80 cm. De humeuze bovengrond is 25 cm dik met intense roestverschijnselen. De zwak humeuze overgangshorizont is bleekgrijs en vertoont roestverschijnselen. De reductiehorizont is blauwgrijs.

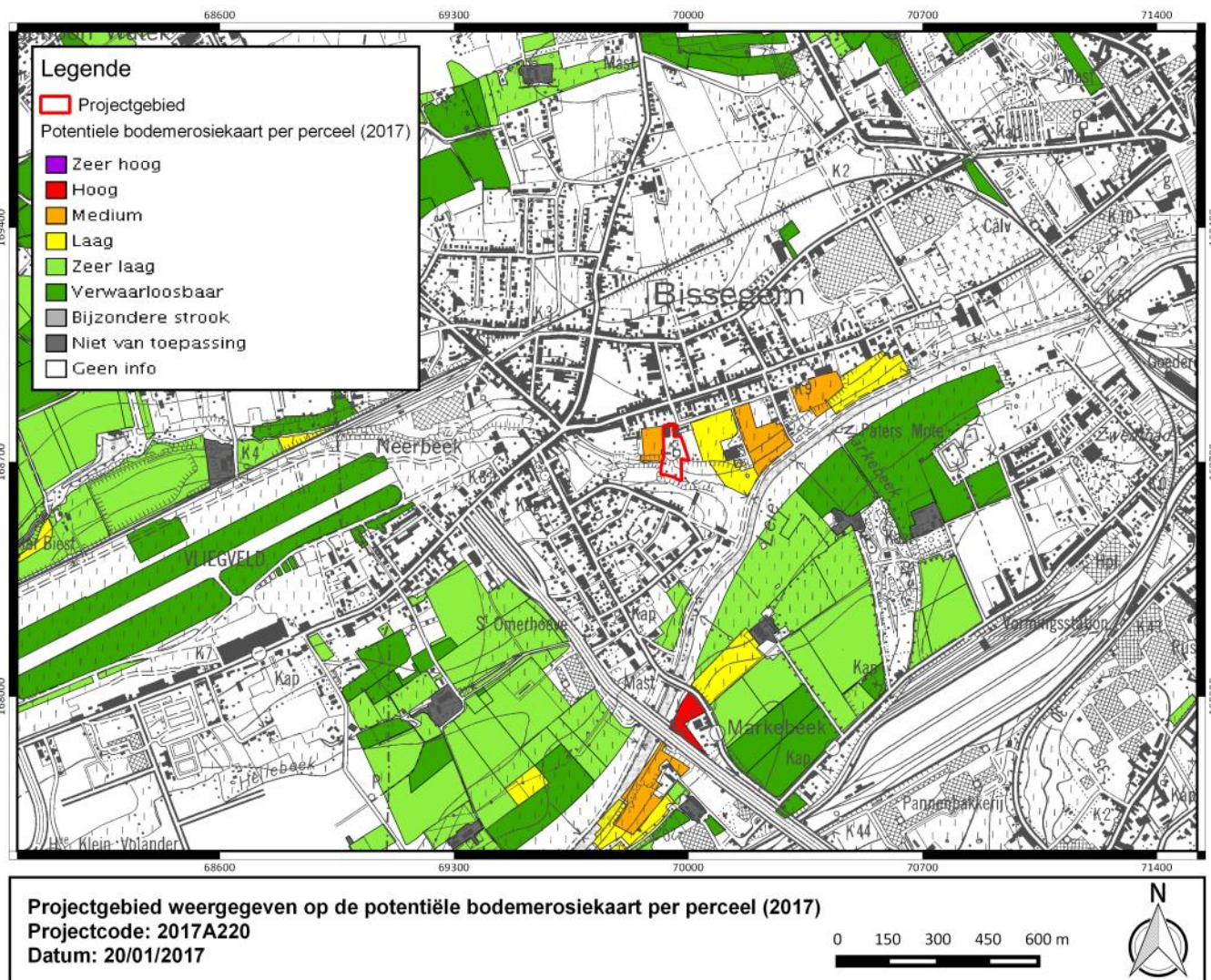

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de bodemkaart (bron: Geopunt).

1.3.2.3.2 Bodemerosie

De potentiële bodemerosie is niet gekarteerd voor het projectgebied. Echter, de percelen rondom het projectgebied hebben een potentiële bodemerosie tussen laag en medium waaruit afgeleid kan worden dat het projectgebied een potentiële bodemerosie van laag tot medium zal hebben.

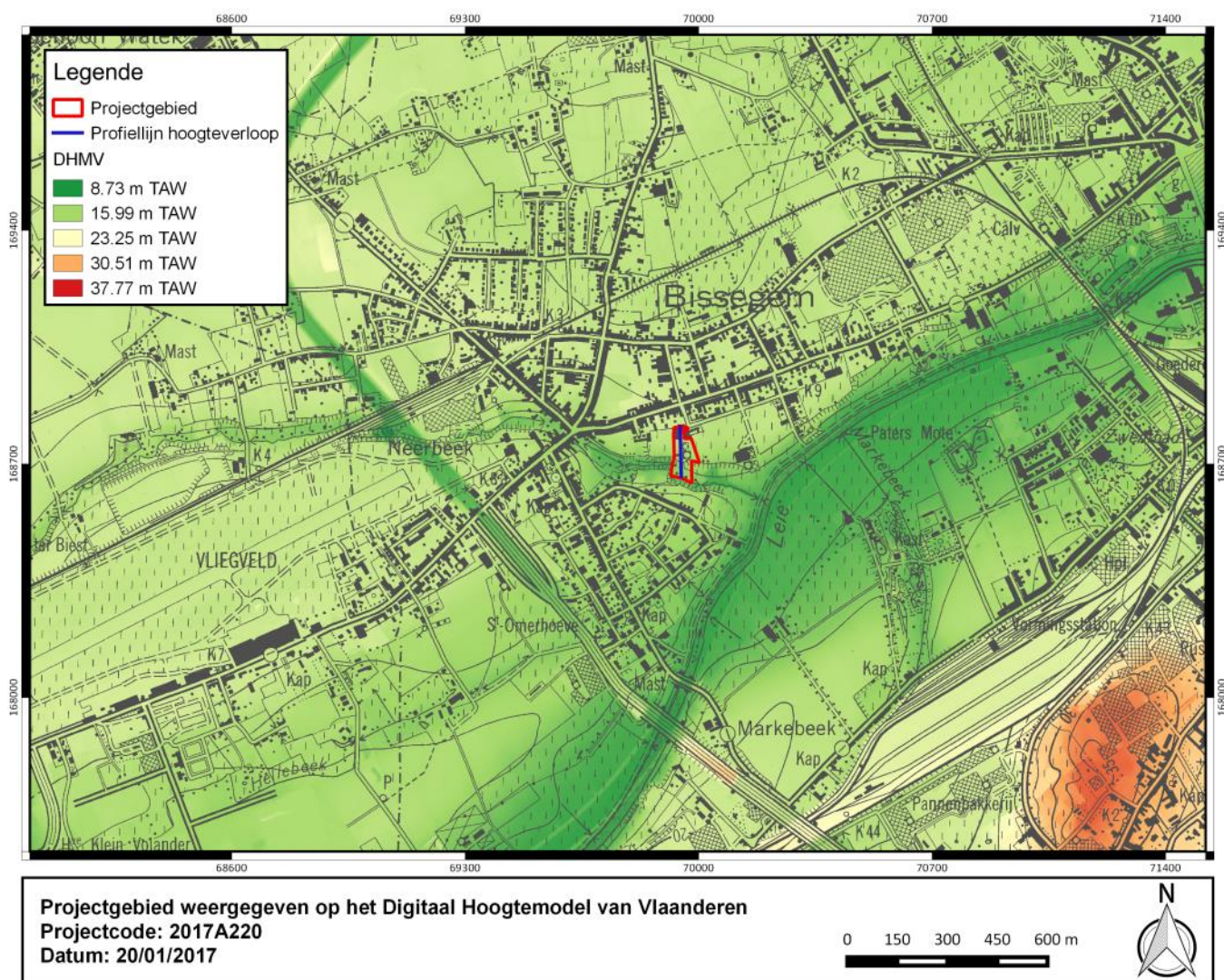
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de potentiële bodemerosiekaart per perceel (2017) (bron: Geopunt).

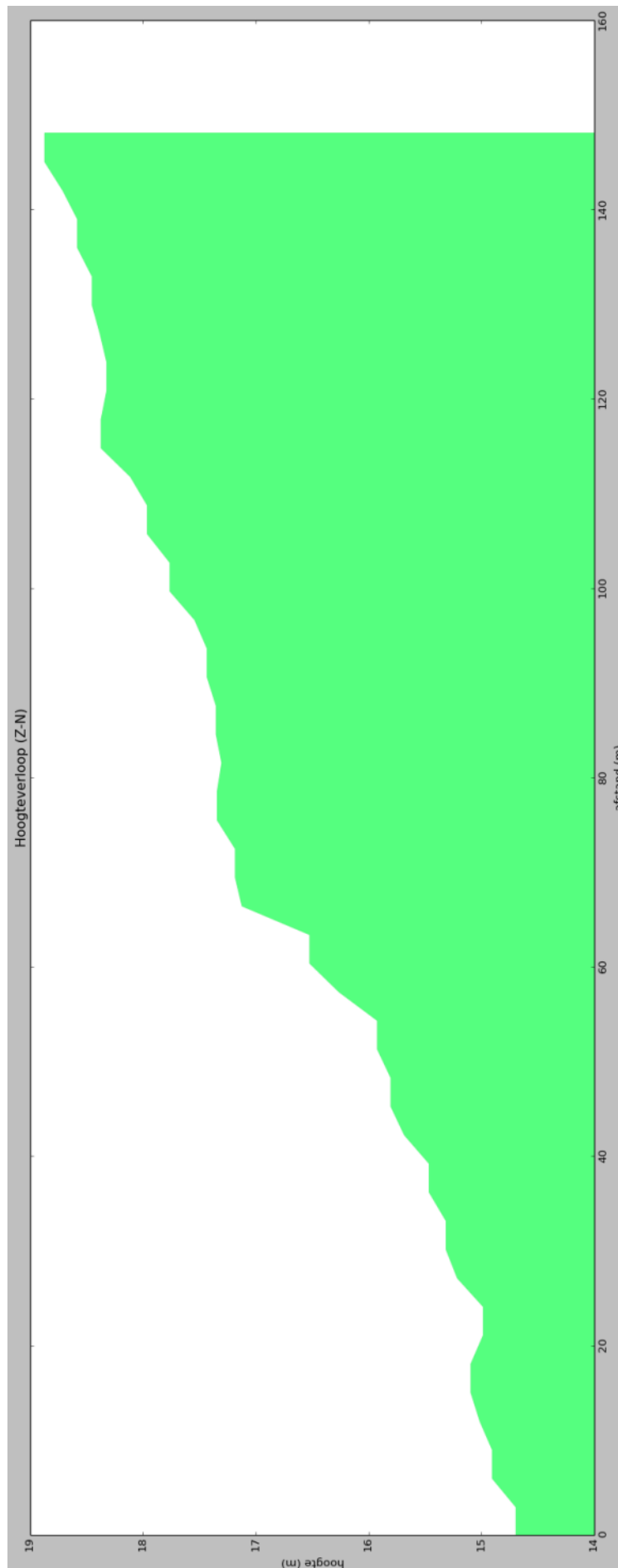
1.3.2.4 Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHMV) en hoogteverloop

De zuidelijke helft van het projectgebied is gelegen in een alluviale vlakte die op zowel de bodemkaart, Quartair Geologische Kaart en het DHMV kan herkend worden. De noordelijke helft is gelegen op een iets hoger gelegen terrein. Dit kan ook worden herkend in het hoogteverloop waarbij er een hoogteverschil is tussen ca. 14,5 en 19 m TAW.

Op de topografische kaart in de achtergrond kan een talud gezien worden die het projectgebied in twee snijdt. Deze talud is niet te zien op zowel het DHMV als de orthofoto's en is afkomstig van de oude loop van de Neerbeek. De Neerbeek stroomt nu langsheen het projectgebied maar op de Poppkaart en Atlas der Buurtwegen is te zien dat de Neerbeek doorheen het projectgebied stroomde. Gezien het projectgebied geen talud meer bevat, betekent dit dat het zuidelijk deel van het projectgebied is genivelleerd.

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

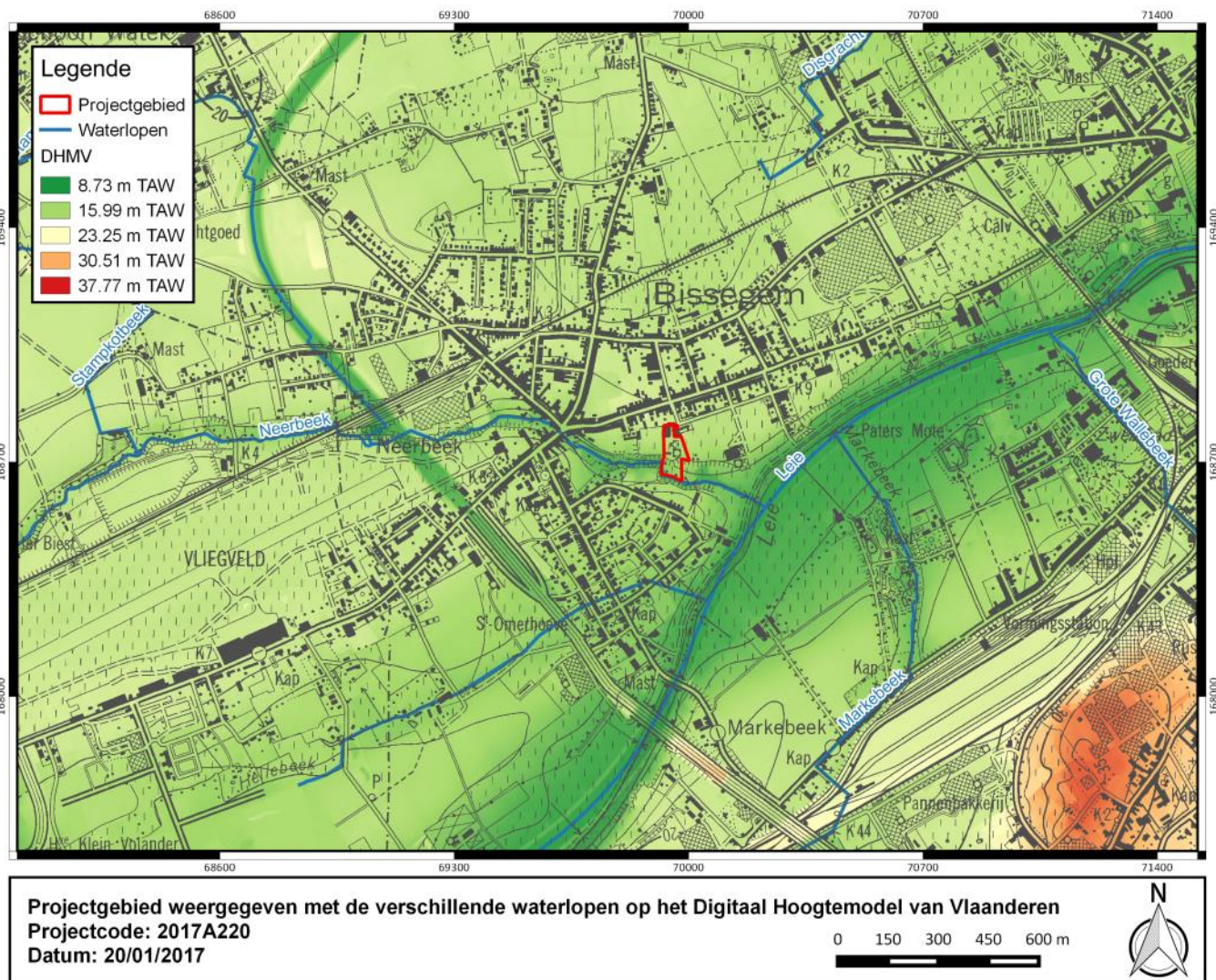

Figuur 10: Hoogteverloop van het projectgebied (van zuid naar noord) volgens de profiellijn weergegeven op het DHMV (bron: Geopunt).

1.3.2.5 Hydrografie

Het projectgebied is gelegen in het Leiebekken (deelbekken Grensleie). Aan de zuidkant van het projectgebied is de alluviale vallei van de Neerbeek aanwezig, die net buiten het projectgebied stroomt. Deze mondt uit in de Leie net ten zuidoosten van het projectgebied.

Figuur 11: Projectgebied weergegeven met de verschillende waterlopen op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (bron: Geopunt).

1.3.3 Gekende archeologische waarden

1.3.3.1 Historisch en cartografisch onderzoek

1.3.3.1.1 Historische achtergrond

Archeologische sporen wijzen op oude menselijke aanwezigheid in Bissegem. In de hoek tussen de Leie en de monding van de Neerbeek, en op de linkeroever van de Neerbeek werden tal van neolithische resten aangetroffen. Tal van archeologische vondsten wijzen tevens op menselijke aanwezigheid gedurende de Romeinse tijd, o.a. een mogelijke bewoningskern ten zuidwesten van het huidige dorpsplein. In 880 sloegen de Noormannen hun winterkwartier op in Kortrijk, van waaruit zij de omliggende streken plunderden.

De oudste vermelding van het dorp is als *Bucingehem* in 964 in een charter van de Sint-Pietersabdij. De heerlijkheid Bissegem was oorspronkelijk in handen van het kapittel van Sint-Omaars. Later vormt Bissegem een minder belangrijke heerlijkheid binnen de Kasselrij Kortrijk onder de roede van Menen. In 1353 staan er in Bissegem een tiental hoeves en enkele huisjes. De landbouw bloeit na 1500 door de koolzaad- en boekweitteelt en intensifieert via de vlasseelt.

De gemeente krijgt dikwijls te maken met oorlogsgeweld door de nabijheid van de vestingsteden Kortrijk en Menen. Het dorp ontvolkt nagenoeg volledig tijdens de godsdiensttroebelen (1566-1579). Ook gedurende de 17de eeuw zorgen opeenvolgende oorlogen voor constante onrust in de gemeente. Tijdens het beleg van Kortrijk in 1648 wordt Bissegem in sterke mate verwoest en verlaten. Ook de Negenjarige Oorlog (1688-1697) laat zware sporen na in Bissegem. In 1694 overtreft het sterftecijfer tienmaal het geboortecijfer.

Na de Vrede van Utrecht (1713) kent het dorp een relatief rustige periode onder het Oostenrijkse gezag. Wanneer in 1789 de Franse Revolutie uitbarst wordt het Kortrijkse overrompeld door Franse troepen. Gedurende het verdere verloop van de Franse bezetting brengen de voortdurende troepenbewegingen plunderingen en opeisingen met zich mee. Nabij de Neerbeke wordt een slag tussen Franse en Oostenrijkse troepen uitgevochten. In 1794 telt Bissegem waarschijnlijk een 100-tal huizen. Zo neemt de bebouwing langs de grote invalsweg Kortrijk-Menen toe. Er is reeds in 1640 sprake van de 'Straete naer Menen'. De aarden weg wordt in 1723 geplaveid.

Bissegem is een van de eerste Kortrijkse deelgemeenten waarvan het natuurlijk landschap door de industrialisering ingrijpend werd gewijzigd. Het Leievlas werd een gewild exportproduct door de toegenomen Engelse textielproductie. Vanaf 1860 leidt de mechanisering en industrialisering van de vlasbewerking tot de bouw van grootschalige vlasfabrieken. In 1852 plaatste August Verheust naast zijn windmolen in de Oliemolenstraat een oliefabriek met stoommachine. De grote werkgelegenheid leidt tot een demografische groei in Bissegem. In 1872 wordt een kerk in gebruik genomen die zich dichtbij de Steenweg Kortrijk-Menen situeert. De laatste restanten van de oude kerk worden afgebroken in 1899.

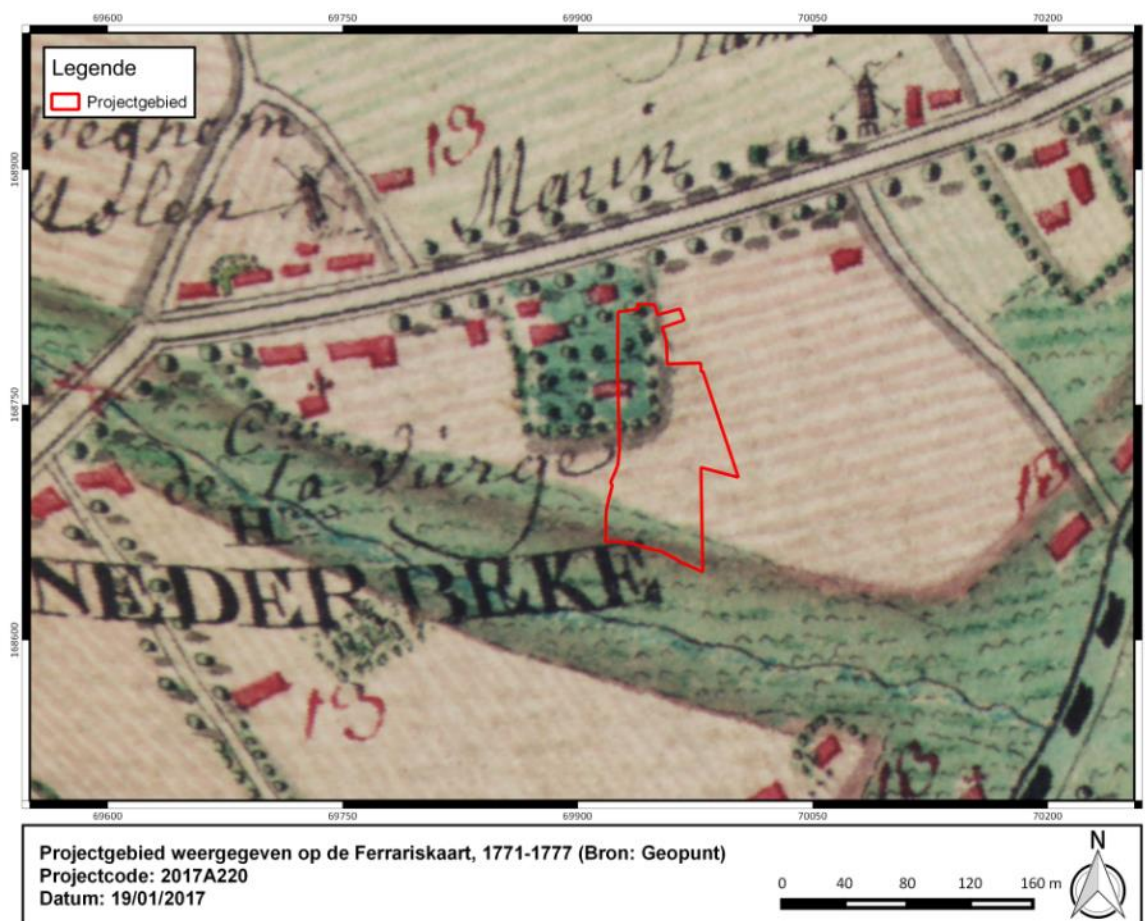
De groeiperiode van de vlasnijverheid wordt in 1914 abrupt onderbroken door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. In 1915 richten de Duitsers een munitiepark op in de omgeving van de hoeve Te Wulveriks. Daarnaast wordt op het Bissegemse grondgebied een vliegveld opgericht die het IJzerfront moet bestoken. Vanaf eind 1917 leidde von Richthofen vanuit zijn hoofdkwartier op het kasteel van Marke het beruchte 'Flying Circus' op. Na de Eerste Wereldoorlog worden enkele metaalconstructiebedrijven opgericht, maar de textielnijverheid blijft de belangrijkste industrie. Desalniettemin wordt in 1929 nog 87 procent van de oppervlakte ingenomen door cultuurland en bos.

Gezien de ligging van het dorpscentrum tussen het vliegveld Wevelgem-Bissegem en het Vormingsstation van Kortrijk wordt de gemeente tijdens de Tweede Wereldoorlog herhaaldelijk door bombardementen getroffen.

De aanleg van de Ringlaan R8, de A19 en talrijke villa- en woonwijken in de tweede helft van de 20ste eeuw geven Bissegem een groter stedelijk karakter.¹

1.3.3.1.2 Historische kaarten

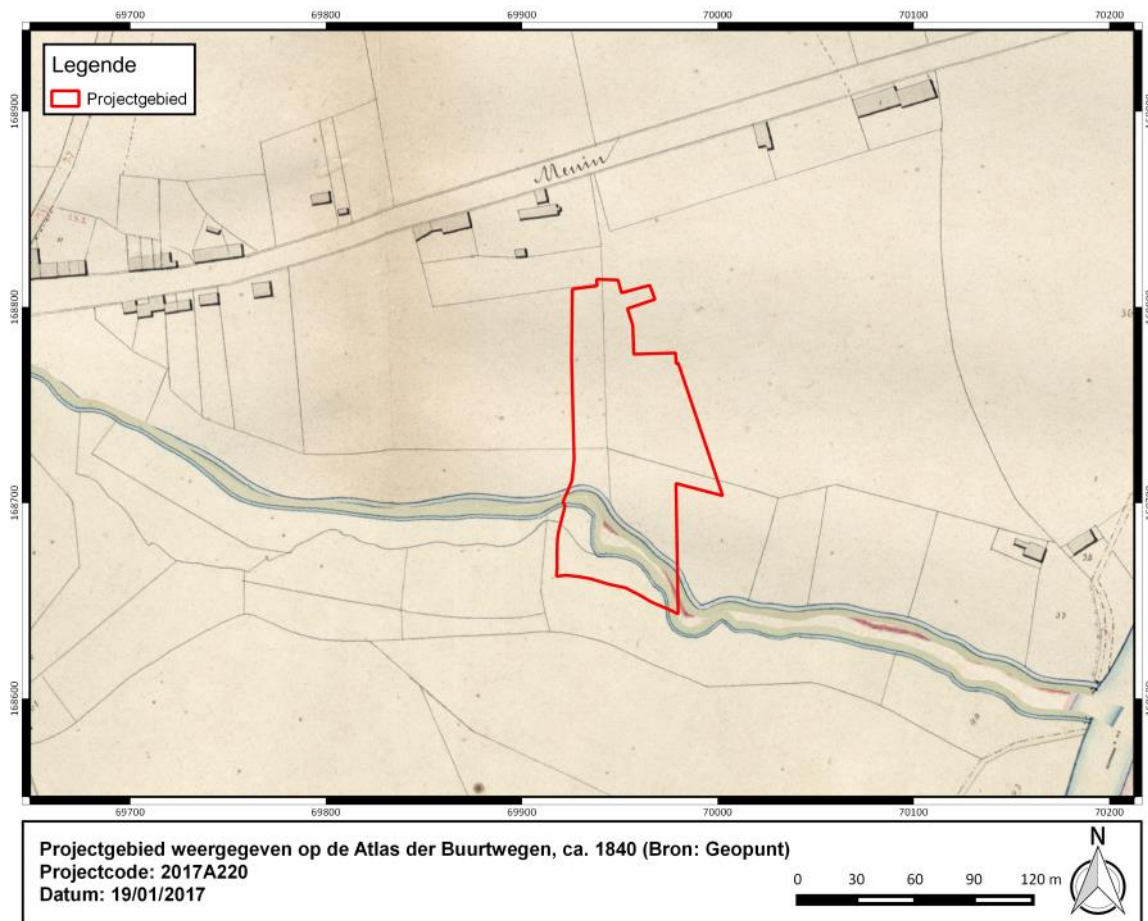

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt)

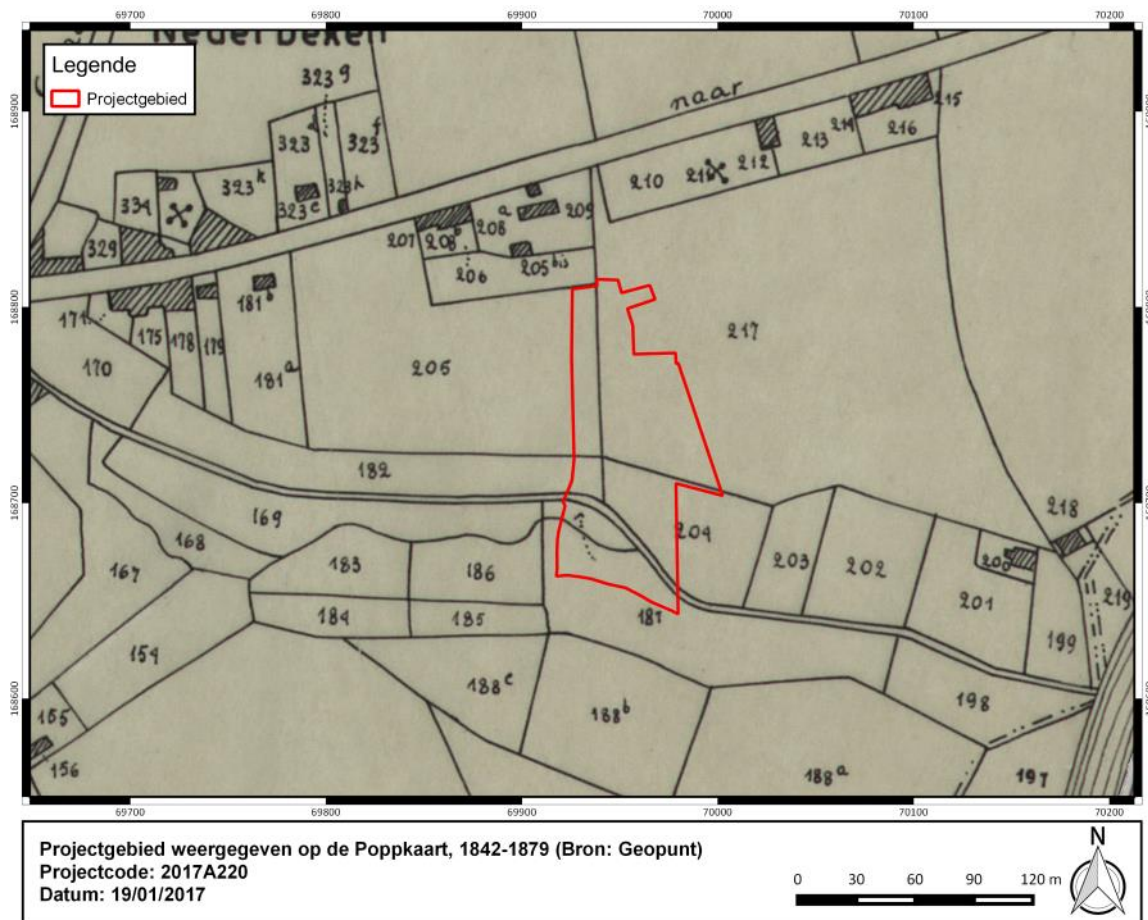
De Ferrariskaart toont een beperkte vorm van bebouwing in het westelijk deel van het onderzoeksterrein. Het noordwestelijk deel wordt gevormd door boomgaardgebied. Het zuidelijk deel ligt in weidegrond, allicht het meersengebied van de huidige Neerbeek, die tevens op de Ferrariskaart weergegeven is. Het centrale en oostelijke deel van het projectgebied bestaat uit akkerland. Ten noorden van de planlocatie loopt een met bomen omzoomde weg die het tracé volgt van de huidige Meensesteenweg. De bebouwing concentreert zich langsheen deze weg. In de nabije omgeving van het onderzoeksterrein staan twee molens.

¹ Inventaris Onroerend Erfgoed

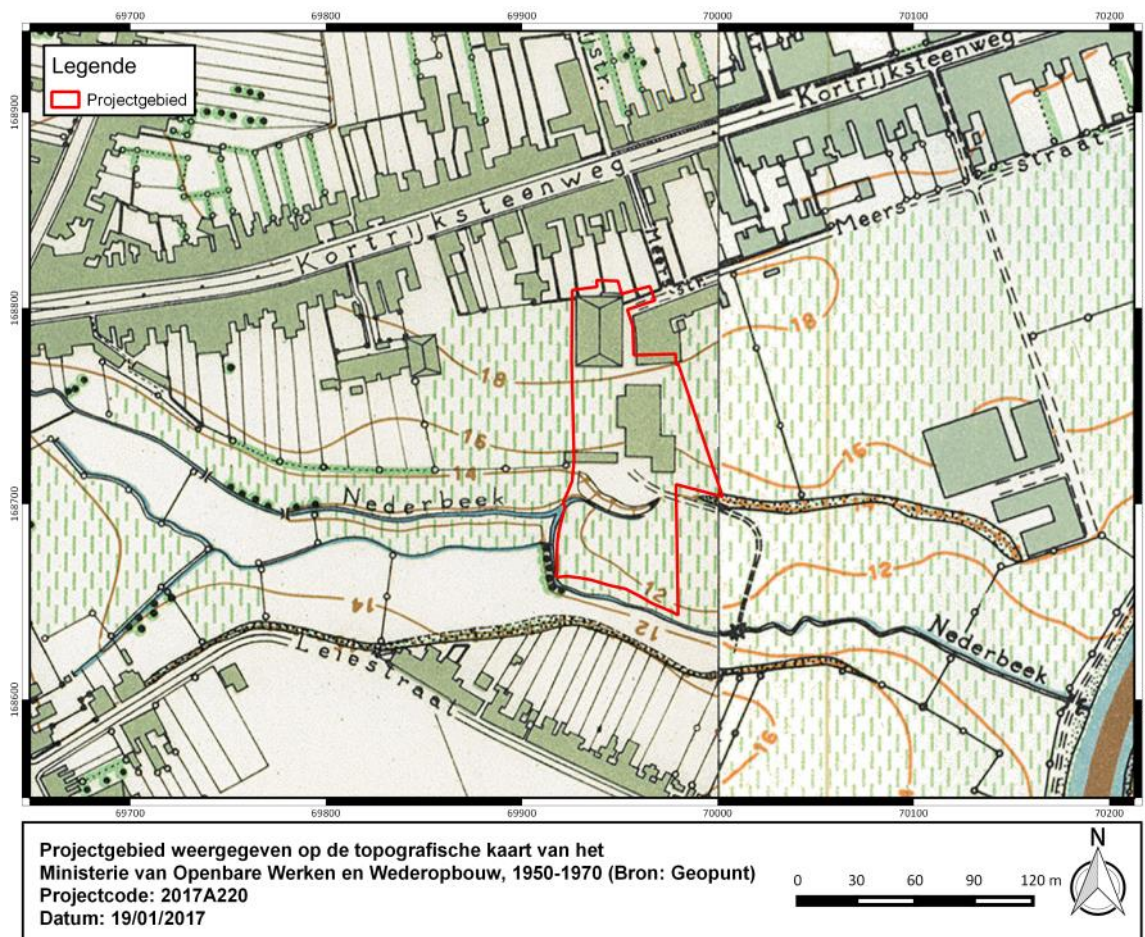

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt)

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt)

Op de Atlas der Buurtwegen is de bebouwing in het westelijk deel van het projectgebied niet langer weergegeven. Er is geen bebouwing zichtbaar binnen onderzoeksterrein. De Neerbeek loopt doorheen het zuidelijk deel van de planlocatie. De bebouwing concentreert zich op de Atlas der Buurtwegen langsheen het tracé van de huidige Meensesteenweg. De Popp-kaart toont een quasi gelijk beeld als de Atlas der Buurtwegen. Het projectgebied situeert zich in de wijk Nederbeken.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, 1950-1970 (Bron: Geopunt)

De topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw toont duidelijk bebouwing binnen het onderzoeksterrein. Er zijn 3 bouwstructuren waarneembaar. Het onderzoeksterrein grenst aan de zuidzijde aan de Neerbeek. De locatie waar de Neerbeek voorheen stroomde, werd opgevuld. De Kortrijksesteenweg loopt ca. 60 meter ten noorden van de planlocatie. Er is een sterke concentratie van bebouwing langsheen deze weg.

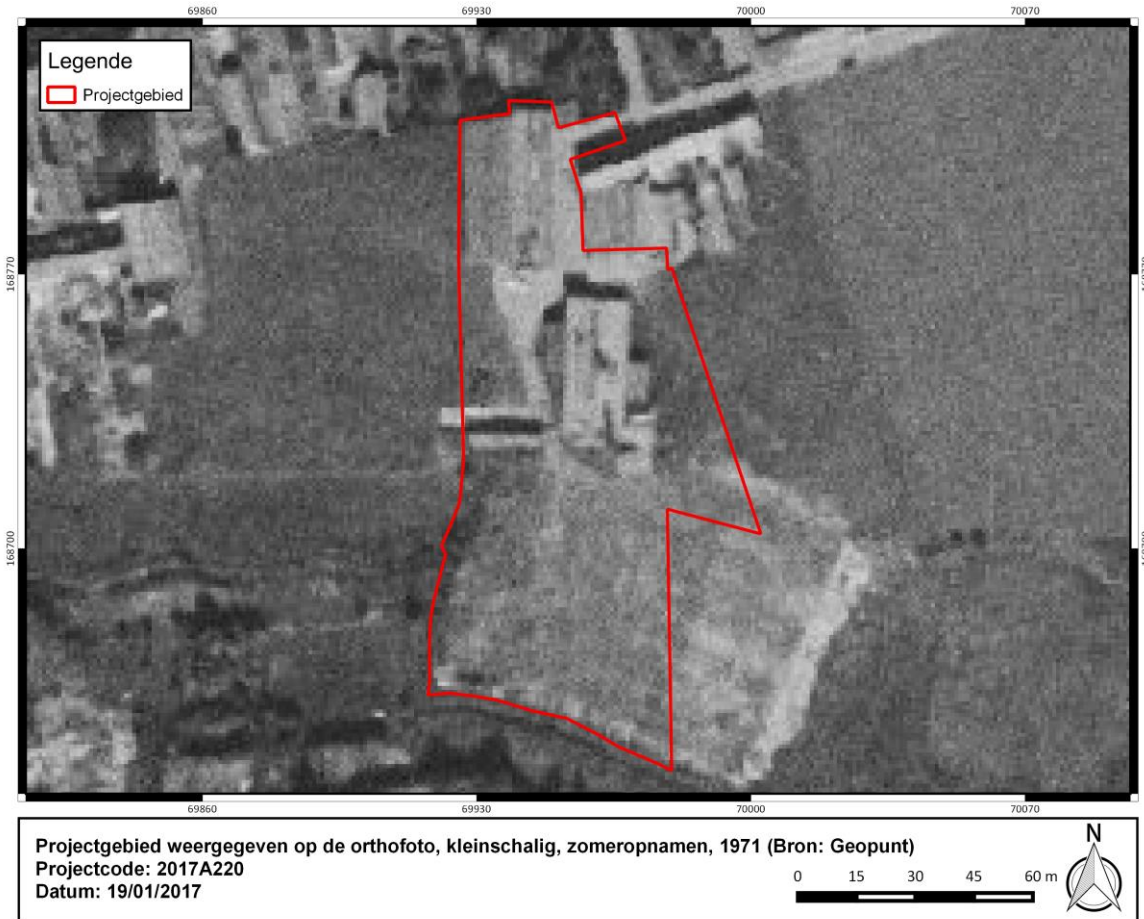
Tabel 3: Overzicht van de historische situatie van de historische kaarten.

Bron	Jaartal	Historische Situatie
Kaart van Ferraris	1771-1777	Bebouwing, boomgaard, akkerland
Atlas der Buurtwegen	1843-1845	Waterweg
Popp Kadasterkaarten	1842-1879	Waterweg
Topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw	1950-1970	Noordelijk deel bebouwd, zuidelijk deel niet bebouwd.

1.3.3.1.3 Huidige gebruik en verstoringen

Er is slechts een beperkte evolutie merkbaar tussen de orthofoto van 1971 en deze van 2015. In het noordelijk deel van het projectgebied situeren zich een aantal bouwstructuren en verharding. Het is niet geweten of deze gebouwen onderkelderd zijn. Het zuidelijk deel is niet bebouwd. Hier situeren zich een ruim aantal bomen.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt)

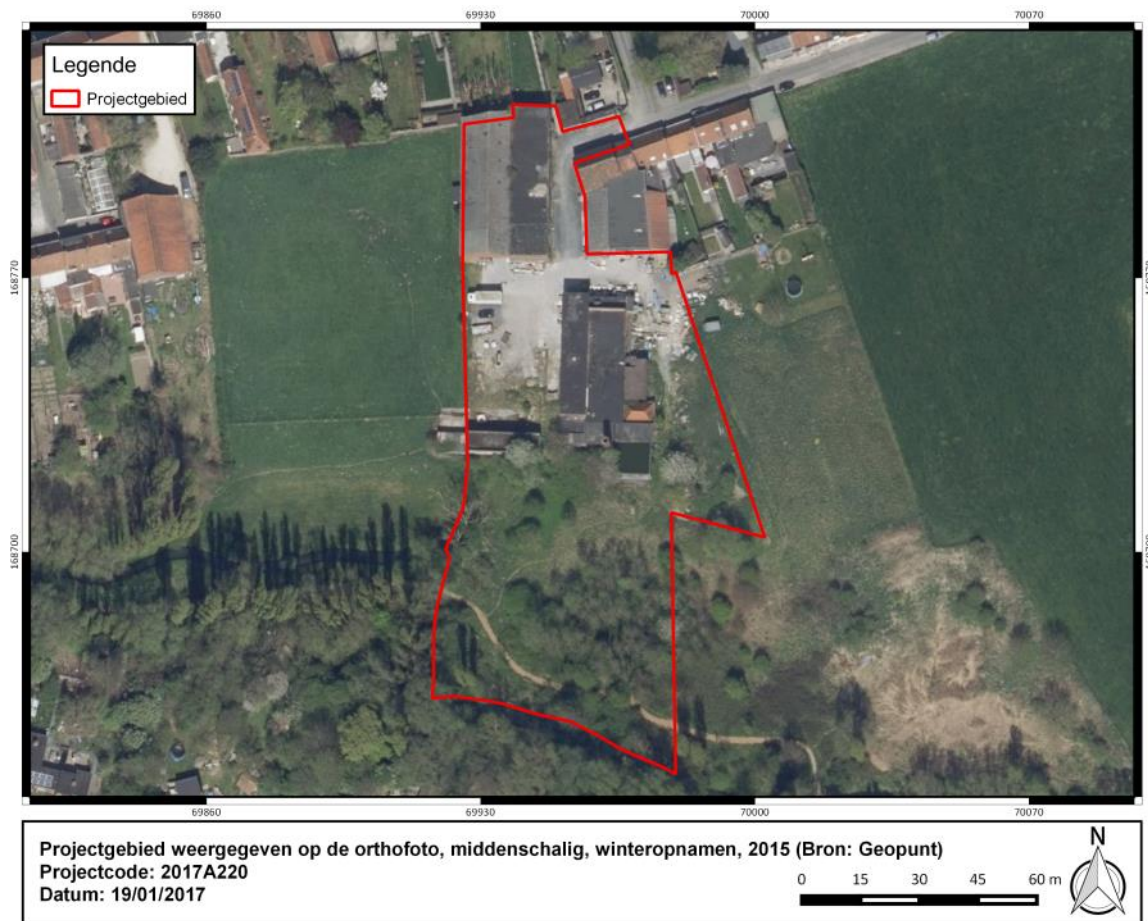

Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt)

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt)

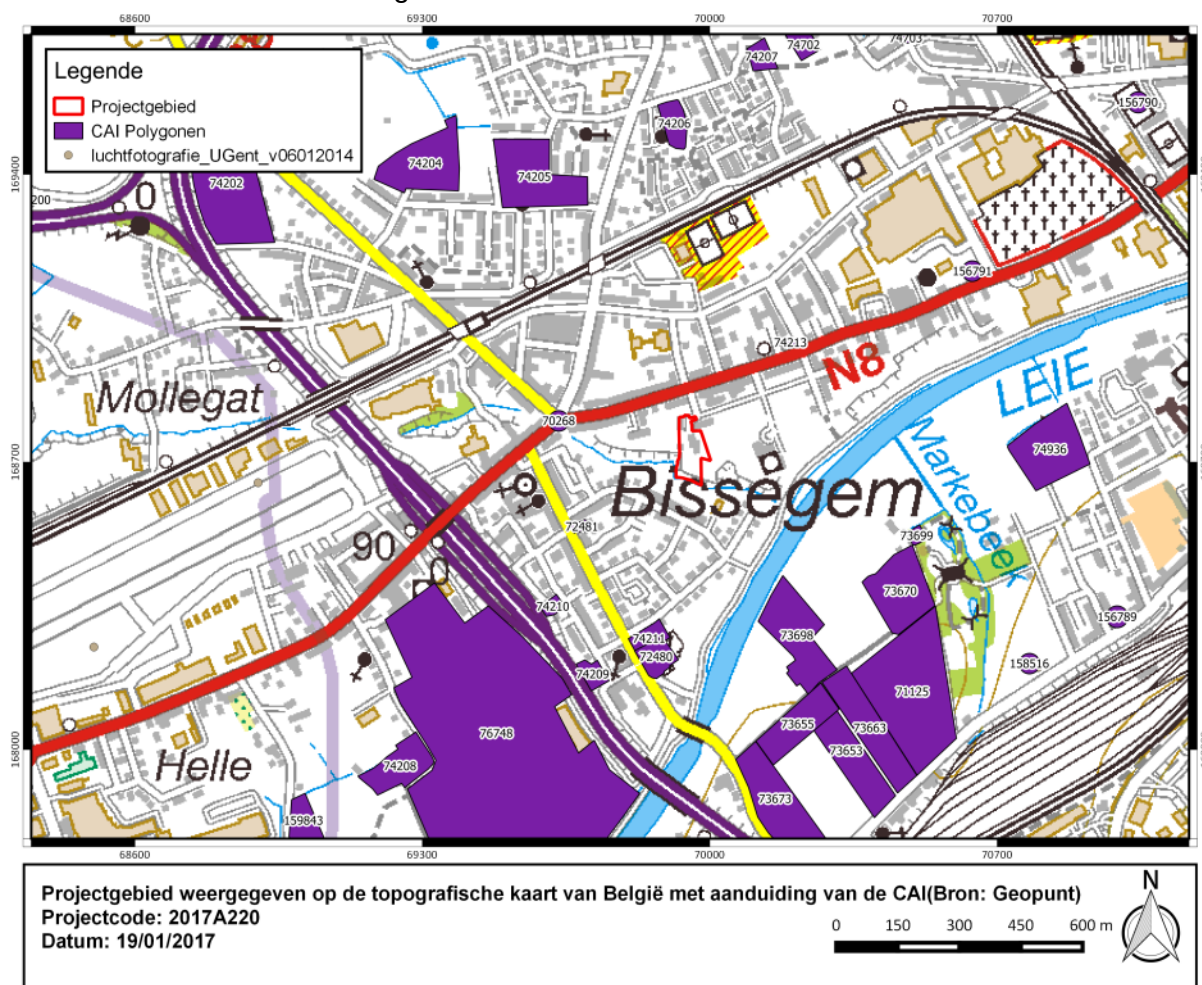

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

1.3.3.2 Beschrijving van de gekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied werden in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België met aanduiding van de CAI (Bron: Geopunt)

Tabel 4: Overzicht van de aanwezige CAI.

CAI nummer	Omschrijving
70268	Kaartstudie; NK: Toponiem Late middeleeuwen: korenmolen Bron: Mattelar, P, 1998: De molens van Bissegem en Heule, in: De Leiegouw, jg XL, afl. 2., p.173-175.
71125	Veldprospectie (1982); NK: 150 meter Steentijd: kern met 2 slagrichtingen, grijs gevlekte silex, fragment van een kling, wit verbrande silex, microkling in grijsbruine silex, 10 afslagen of fragmenten, geelbruine, bruine, grijze en donkergrijze gevlekte silex, sommige verbrand – mantelafslag in donkergrijs gevlekte silex, fragment van een schrabber, fragment van een geretoucheerde afslag, kling, microkling, afslagen en mantelafslagen, brokstukken silex, vermoedelijk een bewoningssite. Late middeleeuwen: fragmenten aardewerk, o.m. een fragment van een 17 ^{de} eeuwse boerendanskruik uit Raeren - vermoedelijk gaat het om oude woongronden van de

CAI nummer	Omschrijving
	nabijgelegen hoeve. Nieuwe tijd: geweerkei in donkergrijze silex. Bron: Peperstraete, F., 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, vakgroep Archeologie, RUG.
72480	Luchtfotografie; NK: 15 meter Volle middeleeuwen: Parochiekerk Sint-Omaars Bron: Maddens, N., 1982, "De geschiedenis van Bissegem in vogelvlucht", Cortrieke, 82, 17 ^e jaargang
72481	Locatie niet gevonden
73653	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: fragment van een afslagschrabber in grijze silex, afslagschrabber in grijze silex en in grijze gevlekte silex, hoekschrabber in grijsbruine gevlekte silex, kern in grijs gevlekte silex, afslag in grijs verbrande silex en 2 brokstukken in grijs gevlekte silex. Nieuwe tijd: post-middeleeuwse scherven verspreid over terrein. Bron: Peperstraete, F. 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente Marke, onuitgegeven licentiaatsverhandeling vakgroep Archeologie, RUG.
73655	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: geretoucheerde afslag in grijze silex, fragment van een kling en wit verbrande silex, fragment van een microkling in grijze silex, 6 afslagen en fragmenten van afslagen, donkergrijze gevlekte silex, brokstuk in donkergrijze gevlekte silex. Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse scherven verspreid over akker. Bron: Peperstraete, F. 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente, onuitgegeven licentiaatsverhandeling vakgroep Archeologie, RUG.
73663	Veldprospectie (1984, Peperstraete, F.); NK: 15 meter Steentijd: kern in grijze silex, kern in grijsbruine silex, 7 afslagen en fragmenten van afslagen, 3 brokstukken silex, donkergrijs gevlekt. Romeinse tijd: 1 randfragment: eenvoudig, licht naar binnen gebogen rand. Lichtgrijze klei met donkergrijze kern. Matig hard gebakken, matig fijne verschraling. Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse scherven verspreid over terrein. Bron: Peperstraete, F. 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente, onuitgegeven licentiaatsverhandeling vakgroep Archeologie, RUG.
73670	Steentijd: geretoucheerde kling, grijs gevlekte silex; microkling, donkergrijs gevlekte silex; 4 afslagen, grijze, grijsbruine en donkergrijs gevlekte silex Late middeleeuwen: 11 reducerend gebakken scherven, 6 oxiderend gebakken aardewerk en 8 scherven steengoed. Bron: Peperstraete, F. 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente, onuitgegeven licentiaatsverhandeling vakgroep Archeologie, RUG.
73698	Veldprospectie (Peperstraete, F.); NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht. Bron: Peperstraete, F. 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente, onuitgegeven licentiaatsverhandeling vakgroep Archeologie, RUG.
73699	Kaartstudie (Peperstraete, F.); NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht. Bron: Peperstraete, F. 1986. Archeologisch onderzoek in de gemeente, onuitgegeven licentiaatsverhandeling vakgroep Archeologie, RUG.
74202	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74204	Indicator cartografie; NK: 15 meter

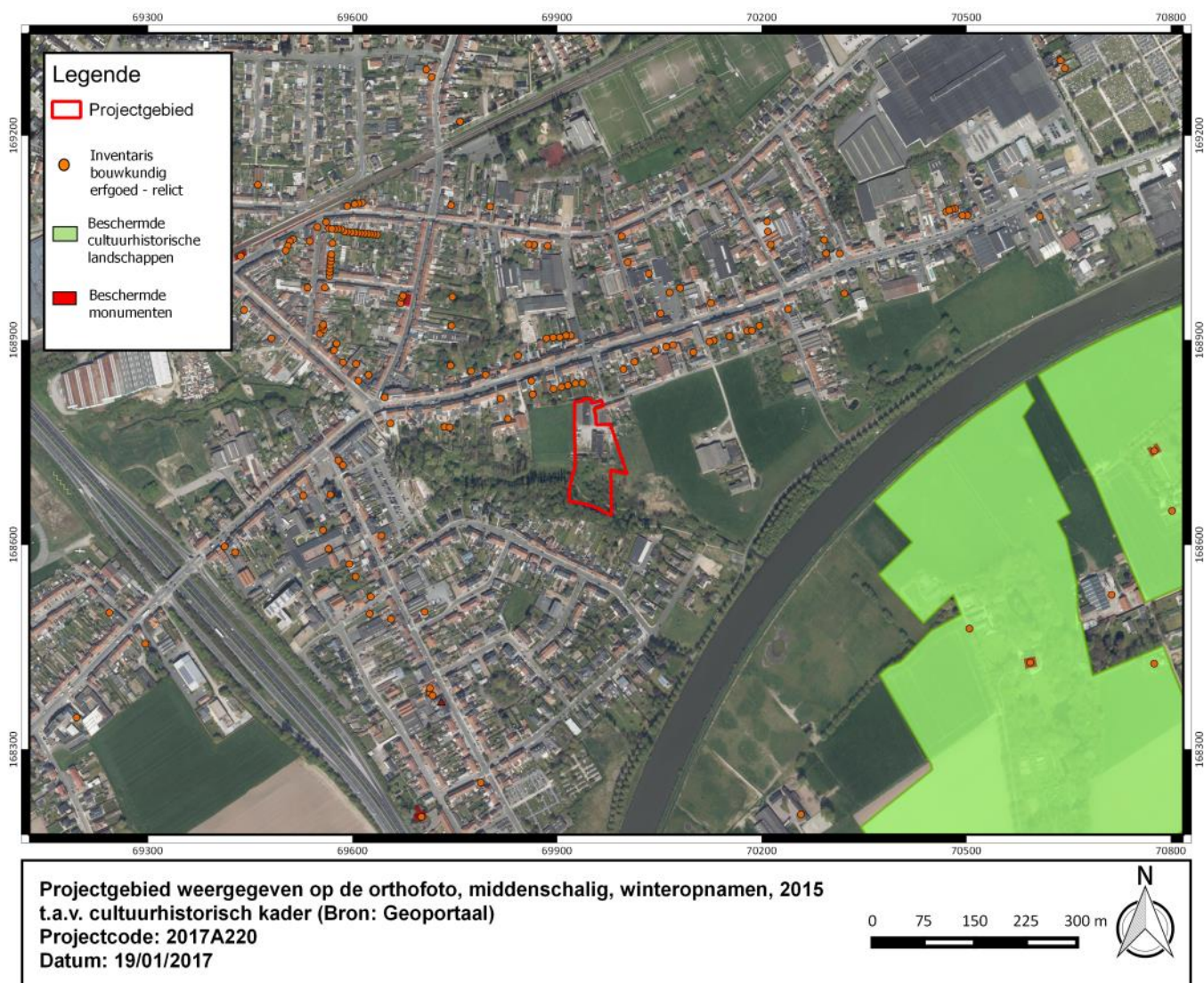
CAI nummer	Omschrijving
	Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74205	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74206	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74207	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74208	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74209	Veldprospectie (2002); NK: 15 meter Neolithicum: kleine verzameling vuurstenen artefacten o.a. schrabber en pijlpunt. Ijzertijd: 1 wandscherf Romeinse tijd: 1 afgesleten munt, 1 doliumfragment. Late middeleeuwen: 42 bronzen voorwerpen: o.a. muntgewichtje, lakenzegel – Siegburgsteengoed, reducerend gebakken aardewerk, steengoed van Raeren, Westerwald en Bouffiuulx, faience, majolica, pijpen. – Alleenstaande site met walgracht. Despriet, P., 2008, Vijf jaar prospecties op het Sint-Omaarsgoed in Bissegem, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2007, Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 67, p. 4-5.
74210	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74211	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74213	Toevalsvondst; NK: 15 meter Nieuwe tijd: Oliewindmolen Bron: Mattelaer, P. 1998. De molens van Bissegem en Heule, in: De Leiegouw jg. XL, afl. 2. p.175.
74703	Indicator cartografie; NK: 150 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
74936	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: alleenstaande site met walgracht.
76748	Veldprospectie (Despriet, P.); NK: 15 meter Neolithicum: geheel van 28 vuurstenen, waaronder een kern, klingen afslagen en natuurlijk ontstaan basismateriaal. Vroeg-Romeinse tijd (1 ^{ste} en 2 ^{de} eeuw): bronzen, sterk afgesleten munt. Late middeleeuwen: 166 scherven grijs, reducerend gebakken aardewerk, 223 scherven roodgebakken aardewerk en 8 scherven roodgebakken, slibversierd aardewerk. – 155 scherven geïmporteerd aardewerk. – Loden bolletjes en geweerpatronen (verband met strijd om de Leiebruggen in mei 1940); 8 munten, 6 knopen een klinknagel, een bikkel en een Antwerps muntgewicht. Despriet, P. 2004: Veldverkenning in Bissegem, in Zuid-Westvlaamse opgravingen, nr. 54, p.5-9.
156789	Historische onderzoek; NK: 150 meter Late middeleeuwen: staakmolen, oliewindmolen. Bron: Mattelaer, P. 2011: De windmolens van Kortrijk. Leiegouw 53.1.5-77
156790	Historische onderzoek; NK: 150 meter 17 ^{de} eeuw: molen Bron: Mattelaer, P. 2011: De windmolens van Kortrijk. Leiegouw 53.1.5-77

CAI nummer	Omschrijving
156791	Historisch onderzoek; NK: 150 meter Late middeleeuwen: staakmolen, korenmolen en later koren- en oliemolen Bron: Mattelaer, P. 2011: De windmolens van Kortrijk. Leiegouw 53.1.5-77
158516	Veldprospectie (2007); NK: 150 meter Neolithicum: 16 vuurstenen voorwerpen, o.a. kernen, klingen en afslagen Romeinse tijd: honderden fragmenten Romeinse dakpannen Late middeleeuwen: strooizone van scherven afkomstig van de nabije laatmiddeleeuwse bewoning op het Goed te Steenbrugge en het leen ten Houtte: Siegburgsteengoed, grijs reducerend gebakken aardewerk, bruinrood aardewerk, witbakkende ceramiek, steengoed uit Raeren, Westerwald en Bouffiuulx. Bron: Despriet, P., 2008. Veldverkenning aan de grens Kortrijk-Marke, in: Zuid-Westvlaamse opgravingen 2007, Archeologische en historische monografieën Zuid-West-Vlaanderen 67, pp. 35.
159843	Opgraving (2013); NK: 15 meter <u>Structuur – archeologische objecten</u> Steentijd: enkele lithische artefacten: kernfragmenten, afslagen, klingen, chips, schrabber <u>Grondsporen</u> Romeinse tijd: zuidelijke concentratie aantal grachtfragmenten waarin Romeins bouwmateriaal werd aangetroffen, het gaat mogelijk om de restanten van een weg waarbij het bouwpuin mogelijk werd gebruikt als fundering. Naast bouwpuin werd geassocieerd met deze weg ook aardewerk en natuursteen gevonden. - Zuidelijke concentratie: nabij de weg werden enkele greppels aangetroffen die kunnen beschouwd worden als erfomgrachting. Ook werden verschillende paalsporen, een mogelijke kuil en waterput gevonden. Enkele paalsporen vormen de aanzet van een aantal gebouwtjes. Noordelijke concentratie: meerdere grachtfragmenten wijzen op het bestaan van meerdere enclos of erfafbakeningen. Daarnaast werden ook paalsporen en kuilen aangesneden. Vier paalsporen vormen een plattegrond, mogelijk van een spieker of als deel van een groter gebouw Onbepaald: kuil <u>Structuur – Combinatie</u> Finaal-paleolithicum: enkele werktuigen, waaronder schrabbers (4), boren (2), kernen (4), klingen (2), geretoucheerde klingen, afslagen. Datering op basis van de aard van de vuursteen en debitagekenmerken. Metaaltijden: kuil met twee intacte potten – greppels en grachten, enkele gebouwen en kuilen. Vroeg- Romeinse tijd: perceelsgreppels, waterput en verschillende plattegronden. O.a. huisplattegrond Alphen-Ekeren type, maar ook plattegrond van het portiekhuistype. Verder is er ook een grote hoeveelheid Doornikse kalksteen en fragmenten van dakpannen die mogelijk wijzen op een steenbouw. – brandrestengraf. Vroege middeleeuwen: greppels Late middeleeuwen: brede greppel 20ste eeuw: Wereldoorlogen: twee mitrailleursplatformen die werden ingegraven ter bescherming van het vliegveld. Daarnaast ook enkele WO II schuttersputjes. <u>Bron</u>

CAI nummer	Omschrijving
	- Messiaen, E. & Van Hecke, C. 2012. Wevelgem – Zuidstraat. Rapportage archeologische prospectie 12/03 – 20/03/2012, GATE-rapport 40. - Dyselinck, T. 2015: Archeologische opgraving Wevelgem Zuid, BAAC Vlaanderen Rapport 137, Gent.

1.3.3.3 Projectgebied gesitueerd ten aanzien van zijn landschappelijk en culturele kader

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 t.a.v. zijn cultuurhistorisch kader (Bron: Geoportaal)

In de nabije omgeving van het onderzoeksterrein zijn een ruim aantal bouwkundige erfgoedrelicten waar te nemen. Ten noorden van de locatie situeren zich een 5-tal burgerhuizen die teruggaan tot het interbellum. Ca 300 meter ten oosten van de locatie situeert zich een beschermd cultuurhistorisch landschap. Het gaat hier om het kasteeldomein van Marke: park en omgeving.

1.4 Synthese

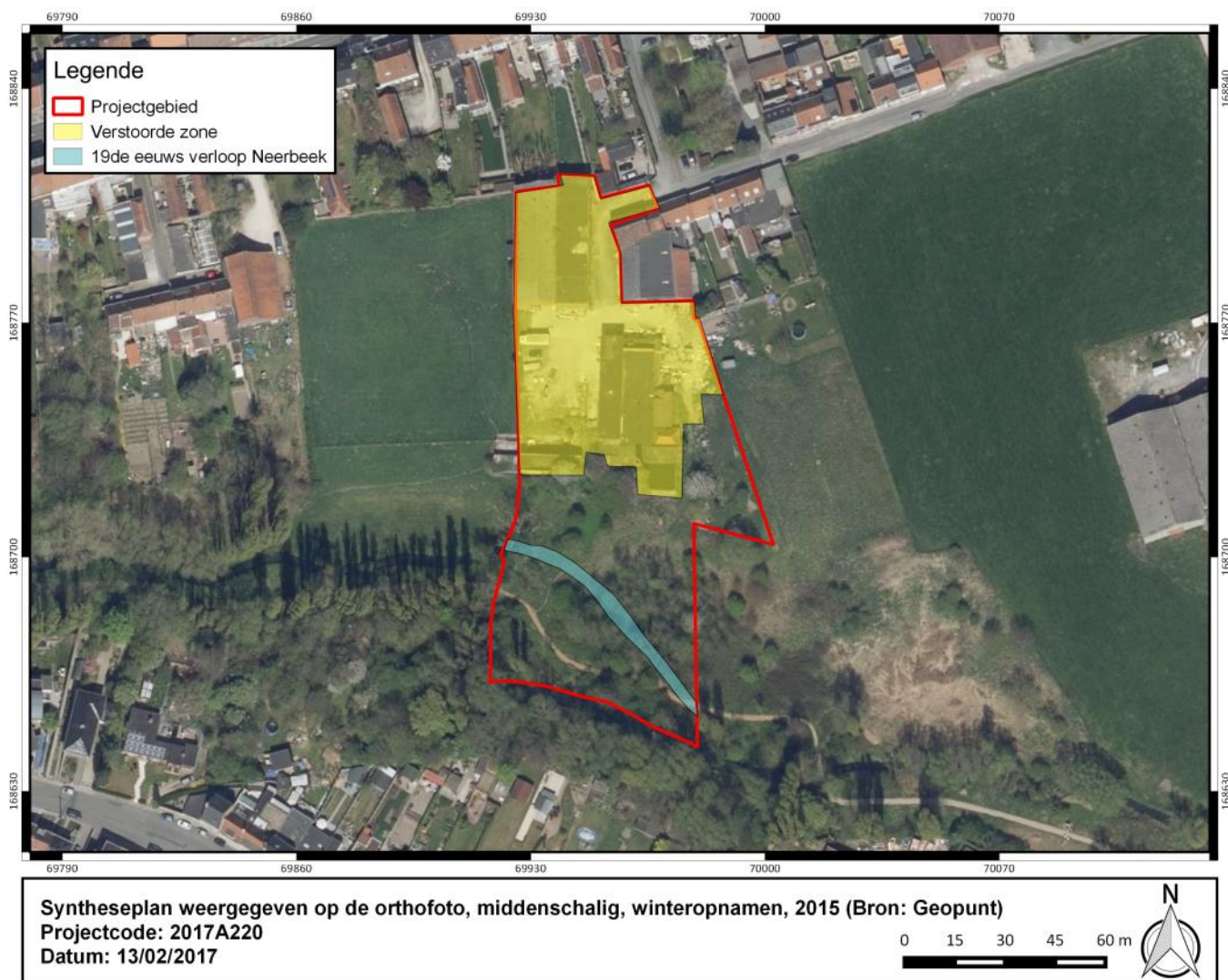
Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Op basis van de 18de- en 19de-eeuwse cartografische bronnen kan gesteld worden dat in die periode geen bebouwing aanwezig was binnen de grenzen van het projectgebied. Op de Ferrariskaart wordt een

klein gebouwtje aangegeven in de noordwestelijke hoek van de site, maar vermoedelijk is de projectie van deze kaart niet accuraat en valt dit gebouw buiten het projectgebied. Pas op de kaarten vanaf midden 20ste eeuw wordt voor de eerste maal duidelijk bebouwing aangegeven, het gaat om meerdere gebouwen in het noordelijke deel van het projectgebied. Het zuidelijke deel van de site is steeds onbebouwd gebleven. De Neerbeek/Nederbeek liep zeker tot en met de 19de eeuw door deze zuidelijke helft van het projectgebied. Op kaarten uit midden 20ste eeuw is te zien dat de beek meer naar het zuiden is verlegd en de zuidelijke grens van de site vormt.

- Voor de periode vóór ca. 1770 zijn geen bronnen beschikbaar waardoor de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet kan gestaafd worden.
- De zandleemgronden die de site vormen, hebben een lage tot medium erosiewaarde. Dit kan betekenen dat eventuele archeologische sporen nog bewaard zijn gebleven. Het projectgebied kan duidelijk opgedeeld worden in 2 zones: een noordelijke, hogergelegen zone met een droge zandleembodem en een zuidelijke, oorspronkelijk lagergelegen zone met een zeer natte zandleembodem. Dit betreft de beekvallei van de Neerbeek.
- De regio blijkt in het verleden regelmatig gefrekwenteerd te zijn, getuige daarvan zijn diverse sites (opgegraven, gekend via veldprospecties of historische bronnen of nog in opstand bewaard) uit verschillende tijdsperiodes, gaande van losse vondsten uit de steentijden tot bewonings- en funeraire sites uit metaaltijden, Romeinse periodes, middeleeuwen en nieuwe tijden.
- Gezien de ligging van de site, op een hogere, droge rug vlak aan een beekvallei, is er een zekere verwachting voor bijvoorbeeld steentijd.

Figuur 22: syntheseplan weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2015 (Bron: Geopunt)

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

Deel 4: Bijlagen

Projectcode	2017A220
Onderwerp	Bissegem Oliemolenstraat
Plannummer	1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	2
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	

Plannummer	3
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie projectgebied (winteropnamen)
Aanmaakschaal	Middenschallig
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015

Plannummer	4
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Traditionele landschappenkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/01/2017

Plannummer	5
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Tertiair Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	6
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Quartaire Geologische Kaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	7
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Bodemkaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	8
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Potentiële bodemerosie/perceel
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	9
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	10
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Hoogteverloop projectgebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend

Plannummer	11
Type plan	Hoogtemodel
Onderwerp plan	Waterlopen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	20/01/2017

Plannummer	12
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Ferraris
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1771-1777

Plannummer	13
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der buurtwegen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1840

Plannummer	14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Popp
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1842-1879

Plannummer	15
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1950-1970

Plannummer	16
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie projectgebied (zomeropnamen)
Aanmaakschaal	Kleinschalig
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1971

Plannummer	17
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie projectgebied (zomeropnamen)
Aanmaakschaal	Kleinschalig
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	1979-1990

Plannummer	18
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie projectgebied (winteropnamen)
Aanmaakschaal	Middenschallig
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2000-2003

Plannummer	19
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Locatie projectgebied (winteropnamen)
Aanmaakschaal	Middenschallig
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	2015

Plannummer	20
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Aanduiding CAI polygonen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/01/2017

Plannummer	21
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Projectgebied t.a.v cultuurhistorisch kader
Aanmaakschaal	Middenschallig
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	19/01/2017

Plannummer	22
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Syntheseplan
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/02/2017